

ארגון משפחות נרצחים ונרצחות ע"ר 580482750

10.7.16

לכבוד

יו"ר וועדת חוקה חוק ומשפט, ח"כ ניסן סלומינסקי

נכבדי,

הנדון: עמדה לדיון בהצעת חוק העונשין (תיקון מס' 124) (עבירות המתה), התשע"ו-2015 - עבירת

הרשלנות

בשנת 2007 מינה שר המשפטים דאז, פרופ' דניאל פרידמן, צוות לבדיקת נושא עבירות המתה בחוק העונשין בראשות פרופ' מרדכי קרמניצר. בשנת 2009 הוסמך הצוות לבחון גם את ההסדר הנוגע לכלל עבירות הרשלנות בחוק העונשין. הצוות השלים את מלאכתו והגיש לשר המשפטים את הדוח המסכם באוגוסט 2011, כלומר: לפני 5 שנים.

בוועדה היו חברים נציגים מפרקליטות המדינה, מחלקת ייעוץ וחקיקה במשרד המשפטים, הסגוריה הציבורית והמכון הישראלי לדמוקרטיה, והופיעו בפניה מומחים במשפט הפלילי ואנשי אקדמיה.

בחוות הדעת המפורטת שהוגשה, מציעה הוועדה רפורמות מרחיקות לכת באשר לעבירות המתה בישראל.

קיימת בציבור הישראלי וגם בקרב אנשי משפט ואקדמיה תמימות דעים באשר לצורך לשנות את מדרג עבירות המתה בישראל. עברו כמעט 10 שנים מאז שהוועדה החלה בעבודתה, ושנתיים מאז אושרה בקריאה ראשונה הצעת החוק הממשלתית הזו להצעה העומדת כעת לדיון בוועדת חוקה חוק ומשפט, והשינוי המיוחל אינו קורס עור וגידים.

חברי ארגון משפחות נרצחים ונרצחות, שיקירם נרצח, חשו "על בשרם" את הבעייתיות הקיימת בהגדרת עבירות המתה בישראל, כאשר פעם אחר פעם הרוצחים הורשעו בהריגה אם בהסדר טיעון או לאחר שבית המשפט קבע כי לא הוכח היסוד הנפשי הדווקני הנדרש להוכחת הכוונה תחילה, ו/או התכנון ו/או הרצון להמית.

לכן, חברי הארגון חשים אכזבה עמוקה מכך שהצעת החוק מתעכבת ולא מגיעה לקריאה שנייה ושלישית מסיבות שונות.

הדיון הנוכחי בוועדת חוקה חוק ומשפט יוקדש לעבירת המתה ברשלנות, ולסוגיית היסוד הנפשי של רשלנות.

לאחר קריאת ניירות העמדה של הסגוריה הציבורית ושל לשכת עורכי הדין, מבקש הארגון להביע תמיחה על כך שחרף העובדה שאותן טענות כנגד הנוסח שהתקבל בדו"ח, ואשר יושם במסגרת הצעת

ארגון משפחות נרצחים ונרצחות ע"ר 580482750

החוק הממשלתי לאחר אינספור דיונים בוועדת קרמניצר ובפורומים שונים, ולאחר שנוסחה הצעת החוק בהתאם להמלצות, מצאו לנכון הארגונים הנ"ל לשוב ולהעלות את השגותיהם והצעותיהם מחדש בפני וועדת חוקה חוק ומשפט של הכנסת, שמטבע הדברים אינה יכולה לבחון באותה מקצועיות, באותה רצינות, העמקה ומחקר השוואתי שבחנה הוועדה, ואין לה את הכלים לעשות זאת.

העלאת הסוגיות האלה מחדש בפורום זה נראית כמו ניסיון להחזיר את הגלגל לאחור, ולהשיג את אשר לא הושג במסגרת דיוני הוועדה שישבה על המדוכה. והרי הסנגוריה הייתה חברה בוועדה וגם שם, כאמור, ניסתה לקדם את הנוסח שאותו היא מציעה בפני הוועדה הנכבדה כעת. זה נראה כמו ניסיון למחטף חקיקתי.

אין זה סוד, שחלק מחברי הצוות בוועדה, ובהם פרופ' קרמניצר עצמו וכן נציגי הסניגוריה הציבורית, הציעו כבר אז, להחליף את מבחן "האדם מן היישוב" הקבוע בסעיף 21 (א) רישא לחוק, במבחן אינדיבידואלי שמתחשב באופן מובהק יותר במאפייניו האישיים של הנאשם.

שינוי זה לא נכלל לבסוף בהמלצות ובחוק המוצע וזאת משום שכבר בהגדרה הקיימת של רשלנות ניתן במקרים המתאימים לתת ביטוי למאפיינים אישיים, כמו כן נטען כי קביעת מבחן אינדיבידואלי עלול לגרוע מהמטרה הנורמטיבית של עבירת הרשלנות, דהיינו: קביעת סטנדרט התנהגות הולם ואחיד לכלל האוכלוסייה כדי לחזק את הערך המוגן. הסיבה השלישית לאי הכללת הנוסח המוצע ע"י הסנגוריה כעת היא שקיים חשש כי מבחן אינדיבידואלי יפורש בדרך מרחיבה יתר על המידה, שכן אין ספק כי נאשמים ינצלו זאת ויטענו כי תכונות אופי מסוימות שלהם, לרבות תכונות שוליות, הן שגרעו מיכולתם לצפות את התוצאה, והמדרון עלול להיות חלקלק.

הארגון מבקש להביע את מחאתו הן לעניין ה"טכני" לכאורה של העיכובים החוזרים ונשנים לאישור הרפורמה המוצעת הממתינה כבר עשור ליישומה, וכן הם מתנגדים באופן מהותי לשינוי המוצע ע"י הסנגוריה, שיביא לכך שהתוצאה תהייה זילות חיי אדם וזילות החוק, שמפריו יוכלו לחמוק מעונש. כמו כן מבקש הארגון להביע חששו מהנמכת סטנדרט ההתנהגות הזהירה והאחראית של תושבי המדינה, שיביא ליחס סלחני ומקבל למקרי מוות כתוצאה מרשלנות.

בכבוד רב,

רותי אלדר, עו"ד היועצת המשפטית של ארגון משפחות נרצחים ונרצחות
לרה צינמן, יו"ר ארגון משפחות נרצחים ונרצחות